Ensemble MooP

MUZIEK EN POËZIE

Prosper Antoine van Langendonck (1862 – 1920)

Laat de schelle tonen vlieten
uit de zangerige keel
en als vooglen henenschieten
in hun wislend klankgespeel.
Want dan reppen tong en veren
vrije liedren, lang versperd,
vooglen die hun kop bezeren
aan de traliën van mijn hert.

Laat de rijke klanken stromen
als een vloed in de avondpracht,
waar de zwanen drijvend dromen
in hun kuise vederdracht,
Want dan vult een stroom van weelde
tot de boorde 't ruim gemoed;
lokkend glijden de oude beelden
door de purpren avondgloed.

Laat ze los, de volle akkoorden!
't Hart slaat mede in elke klop.
Diepgedoken zielewoorden
wekken ze uit hun doodslaap op.
Levenbrengende openbaring;
stemmen, hartenharmonie;
zang en weerzang, zoetste paring
van muziek en poëzie!

uit: 'Verzen' (1900)

hert hart
boorde rand

Ensemble MooP

Gezwinde grijsaard

Pieter Corneliszoon Hooft (15811647)

Gezwinde grijsaard die op wakkre wieken staag
De dunne lucht doorsnijdt, en zonder zeil te strijken
Altijd vaart voor de wind, en ieder na laat kijken,
Doodsvijand van de rust, die woelt bij nacht, bij dag,

Onachterhaalbre Tijd, wiens hete honger graag
Verslokt, verslindt, verteert al wat er sterk mag lijken
En keert en wendt en stort Staten en Koninkrijken;
Voor iedereen te snel, hoe valt gij mij zo traag?

Mijn lief, sinds ik u mis, verdrijve ik met mishagen
De schoorvoetige Tijd, en tob de lange dagen
Met arbeid avondwaarts; uw afzijn valt te bang.

En mijn verlangen kan de Tijdgod niet bewegen.
Maar ‘t schijnt verlangen daar zijn naam af heeft gekregen,
Dat ik de Tijd die ik verkorten wil, verlang.

verlang = verleng

Ensemble MooP

Essay on Man (fragmenten)

Alexander Pope (1688 – 1744)

Now then thyself, presume not God to scan;
The proper study of mankind is man.
Placed on this isthmus of a middle state,
A being darkly wise, and rudely great:

With too much knowledge for the sceptic side,
With too much weakness for the stoic’s pride,
He hangs between; in doubt to act or rest,
In doubt to deem himself a god or beast,

In doubt his mind or body to prefer,
Born but to die, and reasoning but to err;
Alike in ignorance, his reason such,
Whether he thinks too little or too much:
Chaos of thought and passion, all confused;
Still by himself abused or disabused;

Created half to rise and half to fall,
Great lord of all things, but a prey to all;
Sole judge of truth, in endless error hurled:
The glory, jest, and riddle of the world!

Go, wondrous creature! mount where science
guides,
Go, measure earth, weigh air, and state the tides;
Instruct the planets in what orbs to run,
Correct old time, and regulate the sun;

As Eastern priests in giddy circles run,
And turn their heads to imitate the sun.
Go, teach Eternal Wisdom how to rule—
Then drop into thyself, and be a fool!

Ensemble MooP

MIJMERINGEN

Everhardus Johannes Potgieter (1808 1875)

Schoon de dag nog marre
Schittert door’t azuur
Vast der avondstarre vuur:
Hoe zij liefdes wassen,
In’t ontwaakt gemoed,
Ons door haar verrassen doet!
Treffend toch gelijken,
Zusterlijk ze elkaar
In’t wedijvrend prijken zo klaar:
‘tminnen noch het stralen
ergens weerstand vond!
Blinkende avondsterre!
Die het beukenwoud
Ginds de kroon van verre goudt;
Ziet gij uit den hogen,
Van’t balkon, uw vaart
Peinzende aan gestaard?
Blijft ge dus die boeien
Dat, in de eenzaamheid,
Tranen haar ontvloeien zoet geschreid?
Laat het lieflijkst wezen
U de Klachte lezen:
Siersel onze transen,
Starre van het west!
Op wier Nimmer blik zich vest,
Of der grijsheid harte Voelt,
gemis Door zijn heugenis;

Of aan hoger weelde
Dan in wulps genot
Ooit de zinnen streelde
Viert de jonkheid bot;
Tuig het, gij, die luister
‘t spieglend meervlak schenkt,
Dat z’ín’t schemer duister
Mijner stil gedenkt!
Ster, zo dier der minne!
Strek haar mij ten tolk,
Vóór u prooi wordt van die wolk;
Eer zij zich verbrede Langs uw aangezicht…
Ach! daar zijt ge alrede gezwicht!
Om die brede zomen
Heeft de tint’ling uit:
Heel de vlucht van dromen gestuit:
Droef de wieken strijkend
Schoon zo blij ze rees,
Worstlend maar bezwijkend,
Heerst voor hope vrees!

Ensemble MooP

De Pruimeboom

Hieronymus van Alphen (17461803) en Anika van der Zon

Jantje zag eens pruimen hangen,
O! als eijeren zo groot.
’t Scheen, dat Jantje wou gaan plukken,
Schoon zijn vader ’t hem verbood.
Hier is, zei hij, noch mijn vader,
Noch de tuinman, die het ziet:
Aan een boom, zo vol geladen,
mist men vijf zes pruimen niet.
Maar ik wil gehoorzaam wezen,
En niet plukken: ik loop heen.
Zou ik, om een hand vol pruimen,
Ongehoorzaam wezen? Neen.

Voort ging Jantje: maar zijn vader,
Die hem stil beluisterd had,
Kwam hem in het loopen tegen,
Voor aan op het middelpad.
Kom mijn Jantje! zei de vader,
Kom mijn kleine hartedief!
Nu zal ik u pruimen plukken;
Nu heeft vader Jantje lief.
Daarop ging Papa aan ’t schudden
Jantje raapte schielijk op;
Jantje kreeg zijn hoed vol pruimen,
En liep heen op een galop.

Sedert wordt van brave Jantje
Nog gesproken wijd en zijd
Om die handvol rijpe pruimen
Die hij liet uit eerlijkheid
Maar zo klaagde Jantje later:
Dat is aardig dat is fijn
Doch men spreekt nog eeuwen later
Nooit over hoe ’t daarna moest zijn
De buikpijn was verschrikkelijk
Uren zat ik op den porselijnen troon
Had ik ’t maar bij dier vijf of zes gehouden
Dan bleef mèt mijn geweten alles schoon!

Ensemble MooP

Kinderlyck

Joost van den Vondel (1587 – 1679)

Constantijntje, ’t zalig kijntje,
Cherubijntje, van omhoog,
D’ ijdelheden, hier beneden,
Uitlacht met een lodderoog*.
Moeder, zeid hij, waarom schreit gij?
Waarom greit* gij op mijn lyck?
Boven leef ik, boven zweef ik
Engeltje van ’t hemelrijk.
En ik blink er, en ik drink er,
’t Geen de schenker alles goeds,
Schenkt de zielen die daar krielen,
Dertel*** van veel overvloeds.
Leer dan reizen met gepeizen****
Naar paleizen, uit het slik
Dezer werreld, die zo dwerrelt,
Eeuwig gaat voor ogenblik.

*Een slaperig, dromerig oog of een oog met een hangend ooglid.
Het kan ook een vriendelijke of wellustige blik aanduiden.
**greit = huilt
***dertel = vrolijk
****Met gepeizen = in gedachten.

Ensemble MooP

De Nachtegaal en de Koekoek

Willem Bilderdijk (1756 – 1831)

Nachtegaal en Koekoek streden
Om de zangprijs van het dal.
Hoe gelukkig zal hij wezen,
Die die zangprijs winnen zal!

Koekoek sprak: ik weet een rechter,
Die ons vonnis wijzen kan.
Oren heeft hij om te horen
Groter dan de grote Pan.

De Ezel kwam, men gaat aan ‘t zingen.
Langoor bromt eens in de keel,
Rekt zich uit, en geeuwt en luistert
Naar het lied van Filomeel.

Wind en bos en stromen zwegen.
Eindlijk zegt hij: “Gans niet kwaad;
Maar het is te wild gezongen,
En het blijft niet in de maat.”

Na een korte poos gegrinnik
Geeft hij d’ ander ook gehoor,
Koekoek fluks aan ‘t koekoekschreeuwen,
Koekoek, koekoek, na als voor.

Bravo ja, dat noem ik zingen,
(Zegt hij) dat ’s de rechte toon!
‘t Nachtegaaltje piept wel aardig.
Maar de Koekoek spant de kroon.

Dat zijn klinkklaar zuivre jamben;
Dat ’s een maat naar MIJN verstand;
Daar is zoet bij in te slapen
‘k Hou niet van die Griekse trant.

Pan = Bosgod Filomeel = nachtegaal

Ensemble MooP

HET SCHRIJVERKE

Guido Gezelle (18301899)

O krinklende winklende waterding
met 't zwarte kabotseken aan,
wat zien ik toch geren uw kopke flink
al schrijven op 't waterke gaan!
Gij leeft en gij roert en gij loopt zo snel,
al zie 'k u noch arrem noch been;
gij wendt en gij weet uwe weg zo wel,
al zie 'k u geen oge, geen één.
Wat waart, of wat zijt, of wat zult gij zijn?
Verklaar het en zeg het mij, toe!
Wat zijt gij toch, blinkende knopke fijn,
dat nimmer van schrijven zijt moe?

Gij loopt over 't spegelend water klaar,
en 't water niet méér en verroert
dan of het een gladdige windje waar,
dat stille over 't waterke voert.
O Schrijverkes, schrijverkes, zegt mij dan,
met twintigen zijt gij en meer,
en is er geen een die 't mij zeggen kan:
Wat schrijft en wat schrijft gij zo zeer?
Gij schrijft, en 't en staat in het water niet,
gij schrijft, en 't is uit en 't is weg;
geen christen en weet er wat dat bediedt:
och, schrijverke, zeg het mij, zeg!

Zijn 't visselkes daar ge van schrijven moet?
Zijn 't kruidekes daar ge van schrijft?
Zijn 't keikes of bladjes of blomkes zoet,
of 't water, waarop dat ge drijft?
Zijn 't vogelkes, kwietlende klachtgepiep,
of is 'et het blauwe gewelf,
dat onder en boven u blinkt, zo diep,
of is het u, schrijverken zelf?

En 't krinklende winklende waterding,
met 't zwarte kapoteken aan,
het stelde en het rechtte zijne oorkes flink,
en 't bleef daar een stondeke staan:
"Wij schrijven," zo sprak het, "al krinklen af
het gene onze Meester, weleer,
ons makend en lerend, te schrijven gaf,
één lesse, niet min nochte meer;
wij schrijven, en kunt gij die lesse toch
niet lezen, en zijt gij zo bot?
Wij schrijven, herschrijven en schrijven nóg,
de heilige Name van God!"

Ensemble MooP

He Wishes for the Cloths of Heaven

W.B. Yeats (1865 – 1939)
Vertaling: Ron van Leeuwen

Had I the heavens embroidered cloths,
Enwrought with golden and silver light,
The blue and the dim and the dark cloths
Of night and light and the halflight,

I would spread the cloths under your feet:
But I being poor, have only my dreams;
I have spread my dreams under your feet;
Tread softly because you tread on my dreams.

Tread softly, tread softly because you tread on my dreams.

Had ik de borduurde hemelse kleden,
Omwikkeld met goud en zilver licht,
De blauwe en de grijze en de donk’re kleden
Van nacht en licht en ‘t schemerlicht,

Ik zou ze spreiden onder jouw voeten:
Maar slechts heb ik mijn dromen mijn beurs is krap;
Heb mijn dromen gespreid onder jouw voeten;
Stap zacht, ‘tzijn mijn dromen waar je op stapt.

Stap zachtjes, stap zachtjes ’t zijn mijn dromen waar je op stapt.

Ensemble MooP

Gij blijft in ‘t harte, al zijdij uit den ogen

Anna Bijns (1493 – 1575)

Al kwam er een koning met zijnder krone,
En dat hij ware als Absalon schone,
Zo fris van persone en wel besneden
Van alle leden,
Wel sprekende, wel zingende, zoet van tone,
Al wilde hij mij zetten in zijnen trone,
Ik en achte niet een bone zijn mogendheden,
Landen of steden
Veel bat ben ik met mijn liefden tevreden.
Uw eerbare zeden mij zozeer behagen:
Al waar ‘t dat alle mensen haar beste deden
Met giften, met beden, bij nachten, bij dagen,
Ja, dat zij mij ook dreigden met alle plagen,
Die d’ogen ooit zagen, zij en zouden niet mogen
Mijn liefde tot uwaart doen vertragen.
Gij blijft in ‘t harte, al zijdij uit den ogen.

Och, mocht ik uwen zoeten troost nog gewinnen,
Mijn droefheid zou dinnen, ik waar heel genezen,
Daar ik nu van drukke en weet wat beginnen,
Want al mijn vinnen, aderen en pezen
Die dunken mij krimpen, al waar ik verwezen.
Och, lief geprezen, waar zijdij vervlogen?
Ik zegge nog eens, elk mag ‘t wel lezen:
Gij blijft in ‘t harte, al zijdij uit den ogen.

Ensemble MooP

Japanse Droom

Aernout van Overbeke (1632 - 1674)

Op een tijt, op een tijt
Geraeckte ick door spijt,
In vreemde fantasyen,
Ick ree op schaetsen door de Maen,
Over de hollen Oceaen,
En ‘t puyck van Canaryen,

Daer sag ick, daer sagh ick
Ja in eenen oogenblick
Veel wonderlinge dingen:
Ick sagh drie Spanjaerts sonder hooft,
Met Lubben tot haer kin geklooft,
Veel moye deunen singen.

Op den top, op den top
Sagh ick een Spinnekop
Soo groot als heel Brittanje;
Sijn pooten waren wonder groot,
Sijn hooft gelijck een wereltkloot,
Spoog applen van Oranje

Met sijn tant, met sijn tant,
Sloegh hy een Oliphant
Van't oosten tot het Westen,
En rolde soo de werelt ront,
Tot Stuyten aen de Noorder gront
Van Hitland noch ten lesten.

In syn keel, in syn keel
Sagh ick een Fransch Toneel
Met duysent Musikanten.
Heel Vranckrijck was daer op de top,
Men songh en schonck er lustigh op,
De Wijn van Alykanten

In sijn maegh, in sijn maegh,
Daer weyde men alle daegh
Wel hondert duysent Ossen:
Men reeder dá la modde toer
Met Joncker Pover en sijn broer;
En duysende Karossen.

In sijn gat, in sijn gat
Sagh ick het groote vat
Van Heydelbergh peylen.
Ick sagh de heele Spaensche vloot,
Die niet als met Rijxdaelders schoot,
Al in sijn backhuys zeylen.

In sijn buyck, in sijn buyck
Daer sagh ick noch ter sluyck
t Antwerps Jesuiten klooster,
Hoe sy de Martelaer Jan Hus
Verbranden, en Laurentius
Oock brieden op de Rooster

Sijne rugh, sijne rugh
Die verstreckte tot een brugh
Van't Noorden tot het Zuijen
Daer Teewis met sijn bul op liep
De Hooren toetende, en riep:
Valt hier niet wat te bruyen

Op sijn knie, op sijn knie
Scheet een soete hoonich bie
Een Klomp van duysent ponden,
Daer nicke bol zijn part afkreegh,
En scholneus storte met een veeg
Sijn broeck uyt ongebonden

Aen sijn zy, aen sijn zy
Stont het varcken was heel blij,
Omdat hy had gekreegen
de Hooger handt al van sijn boer,
Die droncken was al met een hoer,
d'Vrouw was heel verleegen

Syne staert, syne staert
Die maeckte my vervaert,
Door al het ys lick moorden.
Gansch Engelant was op de been,
De Staerten waren al by een
Geknoopt met waterkoorden.

Met syn poot, met syn poot
Vertrapte hy de doot,
En sloots aen Plutoos kluyster.
Hy sloegh de starren uyt de lucht.
De Son en Maen namen de vlucht,
Den dageraet wierdt duyster

Kort daer naer, kort daer naer
Werdt ick wel haest gewaer
Dat alles was geloogen,
Soo haest als my de slaep ontschoot,
Lach ick in een beslickte goot
Bescheeten en bespoogen

Ensemble MooP

Vrede

Jacobus Revius (1586 – 1658)

Schoon is het gout het schoonste der metalen,

Schoon ’t alebast, en ’t luchtige crystal,

Schoon is het licht wanneer de son gaet dalen,

Schoon ’t elpenbeen, en ’t rosenroot coral,

Schoon is de mey met bloemen sonder tal,

Schoon is de seeg’ met haer becranste sweerden,

Maer, die de croon moet draeghen boven al,

Schoon is de vree de schoonste op der eerden.

Ensemble MooP

Natuir en Kunst

Johannes van Toledo (2e helft 17e eeuw)

‘t is geen byter, ‘t is geen vleyer,
‘t is geen lagher, ‘t is geen schreyer,
‘t is geen moorder, noght die dieft,
‘t is geen koeckoek, ‘t is geen kieft,
‘t is geen lamme, ‘t is geen blinde,
‘t is geen kickvors, ‘t is geen hinde,
‘t is geen brootroof, ‘t is geen mol,
‘t is geen backsteen, ‘t is geen bol
‘ ‘t is geen lymer, ‘t is geen soecker,
‘t is geen swijger, ‘t is geen vloecker,

Maer, segt gy, wat is et dan?

‘t is een heel bestendigh Man,
Die door wenden, en door keeren,
Doet sijn soete digjes eeren:
En die beyde aen sijn gunst Heeft geschaekt,
Natuir en Kunst.

Ensemble MooP